

Carin Rougoor van 'Schoon water voor Brabant': "Vanwege de droogte waren onkruiden snel afgehard, waardoor bespuitingen met lage doseringen niet altijd het gewenste effect hadden."

'Schimmel en onkruid zijn grote hobbels'

Een verdere reductie van het aantal preventieve schimmelbespuitingen is nodig om de milieubelasting van de Brabantse aardappelteelt op het grondwater te verminderen. Ook alternatieve onkruidbestrijding is in dit kader een belangrijk thema. Dat blijkt uit het jaarrapport 2018 van 'Schoon water voor Brabant'.

De droge zomer van 2018 zorgde ervoor dat minder gewasbeschermingsmiddelen werden ingezet, zo blijkt uit de resultaten van het project 'Schoon water voor Brabant'. „Door de droge en warme zomer was de schimmeldruk namelijk relatief laag. Wel had men in akkerbouwgewassen vooral meer te stellen met afgeharde onkruiden”, zegt Carin Rougoor, adviseur bij CLM en projectleider van 'Schoon water voor Brabant'. Aardappeltelers wisten de milieubelasting te verlagen, zowel richting grond- als oppervlaktewater. Maar de daling was minder groot dan gehoopt, geeft Rougoor aan. „We hadden verwacht dat, door de lagere schimmeldruk als gevolg van het warme weer, minder fungiciden zouden hoeven worden ingezet. Deze zijn in de aardappelteelt namelijk de grootste bron van uitspoeling. Maar de voorspellingen qua ziektedruk waren niet altijd even eenduidig, waardoor telers soms toch kozen voor preventieve inzet van fungiciden. Ook werden extra herbiciden gespoten om onkruid te lijf te gaan. Vanwege de droogte waren onkruiden snel afgehard, waardoor bestrijden lastiger werd en bespuitingen met lage doseringen niet altijd het gewenste effect hadden. Maar desondanks werden per saldo toch minder gewasbeschermingsmiddelen ingezet als in een normaal jaar en ging de milieubelasting wel omlaag.” Toch zitten aardappeltelers volgens Rougoor gemiddeld genomen nog ruim 1.000 milieubelastingspunten (mbp) boven de uitspoelingsnorm van 500 mbp per hectare, die binnen het project wordt gehanteerd voor grondwater. „Dat komt omdat de aardappelplant zeer gevoelig is voor schimmels. Aardappel is dan ook met stip het gewas waar de grootste uitdagingen liggen richting de toekomst.”

Onkruid als boosdoener

In de maïsteelt waren afgelopen jaar grote verschillen tussen percelen, als het gaat om de milieubelasting van het grondwater. De oorzaak hiervan lag in de droogte. Hierdoor waren onkruiden snel afgehard en moeilijker te bestrijden, waardoor sommige telers extra bespuitingen moesten

Over 'Schoon water voor Brabant'

In het project 'Schoon water voor Brabant' draait het om het verminderen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, die een risico vormen voor de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater. In totaal doen 750 ondernemers, waaronder circa 600 akkerbouwers en loonwerkers, mee aan het project dat wordt gefinancierd door de provincie Noord-Brabant, Brabant Water, de waterschappen en ZLTO. Zij treffen diverse maatregelen om de emissie van gewasbeschermingsmiddelen richting grond- en oppervlaktewater te verminderen. Het totale 'projectareaal' omvat nu circa 65.000 hectare landbouwgrond. In de loop der jaren is de milieubelasting van gewasbeschermingsmiddelen al fors gereduceerd, zowel richting grond- als oppervlaktewater.

uitvoeren. „De milieubelasting van het grondwater onder maïspcelen nam hierdoor in grondwaterbeschermingsgebieden toe.”

Als het gaat om uitspoeling naar het oppervlaktewater zetten de maïstellers volgens het CLM-onderzoek wel stappen voorwaarts. In de grondwaterbeschermingsgebieden daalde de milieubelasting met 49 procent. „Dit komt onder meer doordat de verplichte driftreductie bij toepassing van gewasbeschermingsmiddelen in 2018 werd verhoogd van 50 naar 75 procent. Met dergelijke aanpassingen kun je bij het oppervlaktewater snel milieuwinst boeken. Bij grondwater moet de winst vooral komen uit reductie van middelengebruik of de inzet van minder belastende middelen.” Ook de grasteelt werd onder de loep genomen. Wat betreft oppervlaktewater was een daling van de milieubelasting te zien, en loonwerkers bleven – zowel in grondwaterbeschermingsgebieden als daarbuiten – ver onder de norm van 500 mbp per hectare in grondwater. „In de grondwaterbeschermingsgebieden is wel een kleine stijging van de milieubelasting te zien. Dit heeft alles te maken met de extra inzet van middelen tegen afge-

harde onkruiden. Maar desondanks is de milieubelasting van de grasteelt in de grondwaterbeschermingsgebieden nog steeds beperkt. In deze teelt is minder werk aan de winkel dan bij maïs en aardappelen.”

Schimmels en onkruid

De droogte van 2018 bracht dus diverse nieuwe uitdagingen met zich mee voor de projectdeelnemers. Wat waren de belangrijkste leerpunten en wat zijn de grootste uitdagingen, zeker omdat de kans reëel is dat we in de toekomst nog meer droge zomers mogen verwachten? „We hebben vooral geleerd – of eigenlijk opnieuw bevestigd gekregen – dat een groot deel van de bespuitingen in aardappelen preventief wordt uitgevoerd, met name tegen schimmelziekten. Vanwege onzekerheid over de aankomende infectiedruk, nemen telers in de praktijk vaak het zekere voor het onzekere. Dit staat een verdere verlaging van de milieubelasting richting grondwater in de aardappelteelt in de weg. En dat terwijl in deze teelt het meest te winnen is. We hebben nog geen pasklaar antwoord hoe hiermee om te gaan. Een meer nauwkeurig voorspellingsstelsel voor schimmelziekten zou bijvoorbeeld flinke winst kunnen opleveren.”

Het verder omlaag brengen van de milieubelasting door de middelenkeuze wordt volgens Rougoor lastig. „De meeste winst is wel behaald. Om verdere stappen te zetten, is het bijvoorbeeld zaak om te investeren in de plant- en bodemweerstand.” Om de inzet van herbiciden tegen onkruid – bij droogte een groot probleem – terug te dringen, adviseert Rougoor telers om te kiezen voor alternatieve technieken. „Denk bijvoorbeeld aan mechanische onkruidbestrijding. Het nadeel is echter dat dit vaak kostbaar en tijdrovend is. Samenvattend zijn schimmel- en onkruidbestrijding op dit moment de grootste hobbels in ons streven naar schoon water.”

Tekst: Ank van Lier
Beeld: Susan Rexwinkel

Wilt u reageren?
redactie@agrio.nl
of tel. 0314 - 62 64 38